

Coimisiún na Scrúduithe Stáit State Examinations Commission

Leaving Certificate Examination, 2009

HEBREW STUDIES

HIGHER LEVEL

Time: 3 hours

Total Marks: 400

All four sections, A, B, C and D must be attempted. Each section carries 100 marks.

SECTION A

Candidates must answer on ONE passage only.

1.

וַיִּצְחַק בָּא מְבוֹא בְּאֵר לְחַי רֵאִי וְהוּא יוֹשֵׁב בְּאַרְץ הַנְּגֹב;
וַיֵּצֵא יִצְחָק לְשׁוּחַ בְּשָׂדֵה לַפְּנוֹת עָרֵב וַיִּשָּׂא עֵינָיו וַיִּרְא וְהִנֵּה גְמָלִים
בָּאִים: וַתִּשָּׂא רִבְקָה אֶת-עֵינֶיהָ וַתִּרְא אֶת-יִצְחָק וַתִּפֹּל מֵעַל הַגָּמֶל:
וַתֹּאמֶר אֶל-הָעֶבֶד מִי-הָאִישׁ הַלְזֶה הַהֵלֶךְ בְּשָׂדֵה לְקִרְאָתָנוּ וַיֹּאמֶר
הָעֶבֶד הוּא אֲדֹנָי וַתִּקַּח הַצְעִיף וַתִּתְּכֶם: וַיִּסְפֹּר הָעֶבֶד לְיִצְחָק אֵת כָּל-
הַדְּבָרִים אֲשֶׁר עָשָׂה: וַיְבֹאֶה יִצְחָק הָאֵהֱלֵה שָׂרָה אִמּוֹ וַיִּקַּח אֶת-רִבְקָה
וַתְּהִי-לוֹ לְאִשָּׁה וַיַּאֲהֲבֶהּ וַיִּנָּחֵם יִצְחָק אַחֲרֵי אִמּוֹ:

- (a) From your knowledge of the wider context of the passage above, show how the passage above provides an appropriate and significant ending to the episode it concludes. (25)
- (b) Parse and translate the following three words: (25)
- אֶת-עֵינֶיהָ   וַתִּפֹּל   וַתִּרְא
- (c) Write a short essay outlining the traditions and values that are to be handed on to the children within the Jewish family. Support your answer with reference to the Bible and Mishnah. (50)

OR

2.

וַיִּזְעַקְתֶּם בַּיּוֹם
הַהוּא מִלִּפְנֵי מַלְכְּכֶם אֲשֶׁר בְּחִרְתֶּם לָכֶם וְלֹא-יַעֲנֶה יְהוָה אֶתְכֶם בַּיּוֹם
הַהוּא: וַיִּמְאַנּוּ הָעָם לִשְׁמַע בְּקוֹל שְׁמוּאֵל וַיֹּאמְרוּ לֹא כִי אִם-מֶלֶךְ יִהְיֶה
עָלֵינוּ: וְהִינּוּ גַם-אֲנַחְנוּ בְּכָל-הַגּוֹיִם וּשְׁפָטָנוּ מִלְּכָנוּ וַיֵּצֵא לַפְּנֵינוּ
וַנִּלְחַם אֶת-מֶלְחַמְתָּנוּ: וַיִּשְׁמַע שְׁמוּאֵל אֵת כָּל-דְּבָרֵי הָעָם וַיַּדְבֵּרֵם בְּאָזְנֵי
יְהוָה: וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-שְׁמוּאֵל שְׁמַע בְּקוֹלָם וְהִמְלַכְתָּ לָהֶם מֶלֶךְ
וַיֹּאמֶר שְׁמוּאֵל אֶל-אֲנָשֵׁי יִשְׂרָאֵל לָכוּ אִישׁ לְעִירוֹ:

- (a) Comment on the historical and religious concerns which lie behind the dispute in the passage above. (25)
- (b) Parse and translate the following three words: (25)
- וְהִינּוּ   וַיִּמְאַנּוּ   לִשְׁמַע
- (c) Write a short essay outlining the content and nature of the reforms carried out by King Josiah. Support your answer with historical and biblical references. (50)

SECTION B

Candidates must answer on ONE passage only.

1.

בִּי-כֹה אָמַר-יְהוָה אֱלֹהֵי-שָׁלֹם בֶּן-יִשְׁשִׁיבֵהוּ מֶלֶךְ
 יְהוּדָה הַמֶּלֶךְ תַּחַת יַאֲשִׁיבוּ אָבִיו אֲשֶׁר יֵצֵא מִן-הַמְּקוֹם הַזֶּה לֹא-יָשׁוּב
 שָׁם עוֹד: כִּי בַמְּקוֹם אֲשֶׁר-הִגְלוּ אֹתוֹ שָׁם יָמוּת וְאֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת לֹא-
 יִרְאֶה עוֹד: הוּא בָנָה בֵּיתוֹ בְּלֹא-צָדֵק וְעַל-יִדְּוֵתָיו בְּלֹא מִשְׁפָּט
 בָּרַעְהוּ יַעֲבֹד חַנָּם וּפְעָלוֹ לֹא יִתֶּן-לוֹ: הָאָמַר אֲבָנָה-לִי בֵּית מִדּוֹת
 וְעַל-יִדְּוֵת מְרוֹנְחִים וְקָרַע לוֹ חִלּוּנֵי וְסָפּוֹן בְּאֶרֶז וּמְשׁוֹחַ בַּשָּׁשֶׁר: הַתְּמַלֵּךְ כִּי
 אֶתָּה מִתְחַרֵּה בְּאֶרֶז אָבִיךָ הֲלוֹא אֲכַל וְשָׂתָה וְעָשָׂה מִשְׁפָּט וּצְדָקָה אֲזוֹ
 טוֹב לּוֹ: הֵן דִּין-עָנִי וְאֲבִיוֹן אֲזוֹ טוֹב הֲלוֹא-הִיא הַדַּעַת אֹתִי נְאֻם-יְהוָה: כִּי
 אֵין עֵינֶיךָ וְלִבְךָ כִּי אִם-עַל-בְּצִיעַךָ וְעַל דָּם-הַנְּקִי לְשִׁפּוֹךְ וְעַל-הַעֲשָׂק
 וְעַל-הַמְּרוּצָה לַעֲשׂוֹת:

- (a) In the passage above, what explanation is given by the writer for the fate of Shallum? (25)
- (b) Parse and translate the following three words:

יַעֲבֹד	מְרוֹנְחִים	וְקָרַע	
---------	-------------	---------	--
- (c) Write a short essay outlining the attitude of any **one** prophet towards the official cult and worship in Ancient Israel.
 Support your answer with appropriate biblical and historical references. (50)

OR

2.

לְכָל זְמַן וְעַת לְכָל-חַפֵּץ תַּחַת הַשָּׁמַיִם:	
וְעַת לְמוֹת	עַת לְלֶדֶת
וְעַת לְעֵקוֹר נְטוּעַ:	עַת לְטַעַת
וְעַת לְרְפוּאָה	עַת לְהִירוּג
וְעַת לְבִנְיָוֶת:	עַת לְפְרוּץ
וְעַת לְשִׁחּוֹק	עַת לְכַבּוֹת
וְעַת רִקְוֹד:	עַת סְפוֹד
וְעַת כְּנוּס אֲבָנִים	עַת לְהַשְׁלִיךְ אֲבָנִים
וְעַת לְרִחֵק מִחֶבֶק:	עַת לְחִבּוֹק
וְעַת לְאַבֵּד	עַת לְבַקֵּשׁ
וְעַת לְהַשְׁלִיךְ:	עַת לְשָׁמֹר
וְעַת לְתַפּוֹר	עַת לְקַרְוֵעַ
וְעַת לְדַבֵּר:	עַת לְחַשׂוֹת
וְעַת לְשָׁנֵא	עַת לְאַהֲב
וְעַת שְׁלוֹם:	עַת מְלַחֲמָה

מִהַיִּתְרוֹן הָעוֹשֶׂה בְּאֲשֶׁר הוּא עֹמֵל:

- (a) In what way does the philosophy contained in the passage above summarize the entire message of the Book of Ecclesiastes? (25)
- (b) Suggest a suitable title in Hebrew for the passage above. (25)
- (c) Write a short essay outlining how the biblical ideas of Wisdom are continued and developed in the Bible and Mishnah.
 Support your answer with appropriate biblical and mishnaic references. (50)

SECTION C

Candidates must answer on ONE passage only.

1.

משנה א
יתפלת השתר עד תצות; רבי
יהודה אומר עד יארבע שעות.
תפלת המנחה עד יתערב רבי
יהודה אומר עד יפלו המנחה.
תפלת הערב אין לה יקבע ושל
מוספין יכל-היום. (ירבי יהודה
אומר עד שבע שעות.)

משנה ב
רבי יוחנאי בן הקנה היה
מתפלל בכניסתו לבית המדרש
ובציאתו תפלה קצרה. יאמרו
לו מה מקום לתפלה זו אמר
להם בכניסתי אני מתפלל שלא
יתארע יתקלה יעל ידי
ובציאתי אני נותן יהודאה יעל
חלקי.

- (a) In what sense is the Rabbinic emphasis on prayer highlighted and exemplified in the passage above? (25)
- (b) Comment on the following two phrases as they occur in the passage above: (25)
- יתפלת   יפלו המנחה
- (c) Write a short essay illustrating the importance of sacrifice in the life of Ancient Israel. Support your answer with appropriate biblical and historical references. (50)

OR

2.

ויאמר יהוה אל-משה לאמר: דבר אל-בני ישראל ואמרת אליהם ועשו להם ציצת על-כנפי בגדיהם לדרתם ונתנו על-ציצת הכנף פתיל תכלת: והיה לכם לציצת וראיתם אותו וזכרתם את-כל-מצות יהוה ועשיתם אתם ולא-תתורו אחרי לבבכם ואחרי עיניכם אשר-אתם זנים אחריהם: למען תזכרו ועשיתם את-כל-מצותי והייתם קדשים לאלהיכם: אני יהוה אלהיכם אשר הוצאתי אתכם מארץ מצרים להיות לכם לאלהים אני יהוה אלהיכם: ר

- (a) Comment on the symbolism contained in the instructions given in the passage above. (25)
- (b) Parse and translate the following three words: (25)
- הוצאתי   מצותי   קדשים
- (c) Write a short essay on the origins and development of the feast of Passover. Support your answer with appropriate historical and biblical references. (50)

SECTION D

Candidates must answer on ONE passage only.

1.

וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ אֲנִי יְהוָה אֲשֶׁר הוֹצֵאתִיךָ מֵאֹר כְּשָׂדִים
לָתֵת לְךָ אֶת-הָאָרֶץ הַזֹּאת לְרִשְׁתָּהּ: וַיֹּאמֶר אֲדֹנָי יְהוָה בְּמַה אֲדַע כִּי
אִירְשֶׁנָּה: וַיֹּאמֶר אֱלֹהֵינוּ קָחָה לִּי עֵגְלָה מְשֻׁלֶּשֶׁת וְעֵז מְשֻׁלֶּשֶׁת וְאֵיל מְשֻׁלֶּשׁ
וְתֹר וְגֹוֹל: וַיִּקַּח-לוֹ אֶת-כָּל-אֵלֶּה וַיִּבְתֵּר אֹתָם בְּתֹנֶה וַיִּתֵּן אִישׁ-בְּתָרוֹ
לְקַרְאֵת רֵעֵהוּ וְאֶת-הַצֶּפֶר לֹא בָתֵּר: וַיִּרְדּוּ הָעֵיט עַל-הַפְּגָרִים וַיֵּשֶׁב אֹתָם
אֲבָרָם: וַיְהִי הַשֶּׁמֶשׁ לְבוֹא וְתַרְדֵּמָה נִפְלְאָה עַל-אֲבָרָם וַהֲנִיחָה אִמָּהּ חֲשֻׁכָה
גְדֹלָה נִפְלֵת עֲלֵיהֶם: וַיֹּאמֶר לְאֲבָרָם יַדַּע תִּדַּע כִּי-גֵר אֶהְיֶה וְרַעַף בְּאָרֶץ
לֹא לָהֶם וְעַבְדֵּיהֶם וְעַנּוּ אֹתָם אַרְבַּע מֵאוֹת שָׁנָה:

- (a) Comment on the significance of the events described in the passage above in the light of their cultural and religious context. (25)
- (b) Comment briefly on the significance of the names: (25)
- אֲבָרָם   אֲבָרָם:
- (c) Write a short essay describing the respective rewards and punishments as expressed throughout the Bible, for those who keep or break the Covenant. Support your answer with appropriate biblical and historical references. (50)

OR

2.

נַחֲמוּ נַחֲמוּ
עַמִּי יֹאמֶר אֱלֹהֵיכֶם: דַּבְּרוּ עַל-לֵב יְרוּשָׁלַם וְקִרְאוּ אֵלֶיהָ כִּי
מְלֵאָה צָבָאָה כִּי נִרְצָה עֹנֶה כִּי לָקַחְהָ מִיַּד יְהוָה כְּפָלִים בְּכָל-
חַטָּאתֶיהָ: קוֹל קוֹרֵא בַמִּדְבָּר פָּנּוּ דֶרֶךְ יְהוָה יִשְׂרוּ
בְּעֵרְבָה מְסֻלָּה לְאֵלֵהֶינוּ: כָּל-גֵּיא יִנְשָׂא וְכָל-הָר וְגִבְעָה יִשְׁפְּלוּ וְהָיָה
הָעֵקֶב לְמִישׁוֹר וְהָרְכָסִים לְבִקְעָה: וְנִגְלָה כְבוֹד יְהוָה וְרָאוּ כָל-בָּשָׂר
יַחְדָּו כִּי פִי יְהוָה דָּבָר:

- (a) Explain the reason for the note of optimism expressed in the passage above in the light of the literary and historical context in which the passage occurs. (25)
- (b) Suggest a suitable title in Hebrew for the passage above. (25)
- (c) Write a short essay outlining the ways in which various historical situations gave rise to Messianic hopes among the people of Israel. Support your answer with appropriate biblical and historical references. (50)

Blank Page

Blank Page

Blank Page